

Profesionālās kvalifikācijas darbs “Aproce – lukturītis” (Formas dizains)

Kvalifikācijas darbam tika izvēlēta tēma – apgaismojums droši pārvietojoties.

Pēc sarunām un cilvēku apjautāšanas tika secināts, ka pārvietošanās tumšās diennakts stundās, ziemas, rudens, pavasara vakaros, vasaras naktīs ir apgrūtināta slikta redzamības dēļ. Ir neskaitāmas ikdienas situācijas, atgadījumi un vietas, kurās parādās vēlme un nepieciešamība pēc ceļa izgaismošanas.

Piemēram:

- Rīga. Slikti apgaismoti mikrorajoni (Teika, Jugla, Āgenskalns), galvaspilsētas centrs, kurā periodiski uz īsāku, vai ne tik īsu laiku, sabojājas āra apgaismojums (Ziedoņdārzs, Esplanāde) rada diskomfortu pārvietojoties tajos. Kā arī slikta ceļu kvalitāte (aktuāla lielākajā vairumā vietu), un nemanāmi šķēršļi veicina traumatismu, apgrūtina pastaigas un atņem prieku no ceļa mērošanas;

- Lauku apvidi, kuros cilvēki katru dienu mēro ceļu no punkta A uz punktu B, gar šoseju malām, kur vienīgais apgaismojums ir zvaigžņu un mēness gaisma, un arī ne vienmēr, kā arī mašīnu gaismas.

Tieši šis aspekts noveda pie secinājuma, ka iespējams apvienot lukturīša un atstarotāja funkcijas. Izpētot CSDD un Valsts Policijas mājaslapās pieejamo informāciju, tika secināts, ka efektīvi ir izmantot lukturītus kā atstarotājus. To gaisma vienmēr būs pietiekama un automašīnu šoferiem pamanāma, atšķirībā no veikalos nopērkamajiem lētajiem aplīšiem, lāčīšiem, kaķīšiem. Tas ir arī veiksmīgāks risinājums par telefonos iestrādāto LED gaismu – tie jātur rokās, slīd ārā no tām, un tālsakaru ierīces var izlādēties. Jāmin, ka atstarotāju vai atstarojošu elementu lietošana ar likumu ir noteikta visiem – gan lauku, gan pilsētu iedzīvotājiem. To neesamība apdraud gan pašus cilvēkus, gan citus satiksmes dalībniekus.

- Arvien lielāku popularitāti iemanto pārgājieni, it īpaši nakts pārgājieni, kuru dalībniekiem ir vajadzība pēc gaismas, neviens nevēlas attapties ieskrienot kokā vai ar vienu kāju purva akacī;

- Aktīva dzīvesveida piekritēji, kam nepieciešams izgaismot savu ceļu – skrējēji, riteņbraucēji u.c.

Lukturīšu tirgus ir plašs, tēma un problēma tikusi daudz risināta, un tai tiek piedāvāti daudzi dažādi varianti.

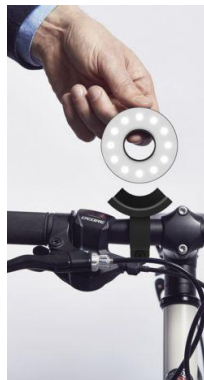
Ir klasiskie, kuri turami rokās vai striķīšos, dažādi gan formās, gan materiālos (1.1 - 1.4. att.).

1.-1.4.att. Lukturīšu dizaina piemēri. Naoto Fukasawa, N. J. Mesaric, Yohei Kuwano, J. Gueras darbi

Ir atsevišķs piedāvājums, kas paredzēts speciāli pārgājieniem un velosipēdiem (1.5., 1.6., 1.7. att.).

1.5.-1.7. att. Lukturīšu analogi P. Koksega

Ir arī dažādi inovatīvi un jauni lukturīšu veidi, no kuriem liela daļa ir tikai projekti un konceptuāli piedāvājumi (1.8., 1.9. att.).

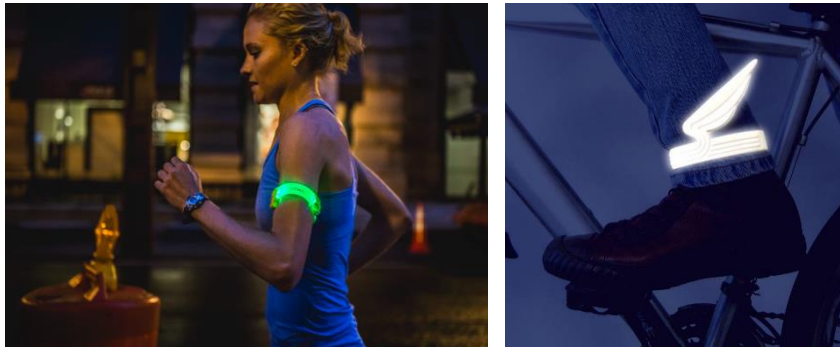

1.8., 1.9. att. Lukturīšu paraugi

Pētot tēmu, tika secināts, ka lukturīši, kas vienlaikus kalpo arī kā aproce, ir sastopami kā koncepti, vai kā armijas vai pētnieku (piemēram, sikspārņu), vai citu savas nozares speciālistu vajadzībām. Arīdzan kā LED aproces, kuras lieto jautri svinīgos pasākumos kā mirguļojošus aksesuārus (1.10., 1.11. att.) vai atstarojošas aproces, kuras izmanto skrējēji un velosipēdisti (1.12., 1.13. att.). Līdz ar to parādījās brīva tirgus niša un nozare, ko aizpildīt.

1.10., 1.11. att. Analoģu paraugi lukturīšiem

1.12., 1.13. att. Analoģu paraugi no *NIKE*

Ar šo diplomdarbu autore vēlas sniegt lietotājiem ērtāku veidu ceļa izgaismošanai, kas vienlaikus apvieno arī atstarotāja un aksesuāra funkcijas. Kā analogi tika pētīti pulksteņi, kuru veidi un dizaina risinājumi ir tik dažādi, ka nenopriecāties (1.14. -1.17. att.). Kā arī rotas - rokassprādzes (1.15, 1.16. att.). Šo paraugu izpēte tika izmantota arī, lai nonāktu pie veiksmīgākā aizdares veida.

1.14.,-1.17. att. Konceptpulkseņa paraugs *Moon Watch* – I. Behāra pulksteņi

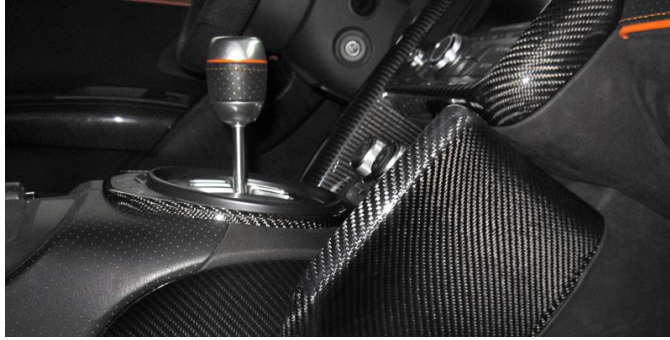
1.17., 1.18. att. Rotu paraugi - *Scharlotte Schenais, Gemma Holt*

Pēc izpētes darba un formu meklējumiem, sākās praktisko jautājumu izziņāšana un risināšana.

Priekšmetu izmantot var ērtā un vienkāršā veidā. Tas jāuzliek uz rokas un jāaizver. Kvalifikācijas darbā izgatavotais prototips atbilst uzlikšanai uz auksto, tumšo un krēslaino gadalaiku drēbēm. To var pielikt arī pie somas, ap lenci vai rokturi. Aizdares princips, kā iepriekš minēts, veidots, iedvesmojoties no pulksteņu un rotaslietu aizdarēm. Izstrādājuma vizuālo izskatu noteica iedvesmas avotu un stilistikas meklējumi. Par paraugu stilistikai tika izmantoti latviešu dizaineru veidotie tērpi. Mīlot iedvesmoties no dabas formām, par pamatu formu meklējumiem kalpoja dabīgie kristāli un meteorīti, to laužīto, neregulāro formu dēļ.

Funkciju, nosaka tajā esošā elektronika. Tajā ievietotas LED diodes, akumulators, kas lādējams caur mikro USB un slēdzis ar trīs režīmiem. Balstoties uz izgatavotajiem maketiem, tika pieņemts lēmums, ka aproces forma ir visērtākā, cilvēkiem vissaprotamāk lietojamā. Aizdares sistēmu diktēja lietotāja ērtības. Dzerot virtuvē brokastu kafiju un, skatoties uz ledusskapi, atlidoja ideja aproces aizdares daļu fiksēt, izmantojot magnētus.

Produkta materiāli ir pieskaņoti funkcijai un vajadzīgajām tehniskajām īpašībām (arī vēlmei izmēģināt ko jaunu). Bija nepieciešams pēc iespējas izturīgāks materiāls, kas vienlaikus ir viegls, pēc iespējas mazāk nobružājas un skrāpējas. Sākumā tika apsvērtas gumijas, lejamu plastmasu un citu izejvielu iespējas, tomēr galarezultātā par labāko variantu tika atzītas šķiedras. Apskatīti tika daudzi veidi no tām – kokosrieksta, banānu, ananāsu, kaņepju un lina (pēdējās divas minētās asociatīvi liek domāt par Latviju, tās dabu), kā arī karbona jeb oglekļa – jaunās paaudzes kompozītmateriāls, kas svin savu uzvaras gājienu it visur pasaulē, sākot ar Dubaijas biznesmeņu Ferrari un beidzot ar tīrāmo birstu kātiem, ar ko tiek mazgāti Lāčplēša 55 logi. Tika nolemts palikt pie oglekļa šķiedrām, pateicoties to tehniskajām īpašībām. Tās ir izturīgākas par stikla šķiedru, vieglas, kad tiek veikta pēcapstrāde, produkts iegūst tādas pašas īpašības kā jahta vai bobsleja bobs – nenobružājas (ja nobružājas – var uzslīpēt atpakaļ un būs gluži kā jauns), pieejamas ar dažādiem šķiedras pinumiem, ir acis priecējoša (1.18., 1.19. att.). No šķiedras tiks izgatavota daļa, kurā iestrādāta elektronika. Siksnīgas daļai nepieciešams mīksts materiāls, kas būtu viegli apliekams, viegli attaisāms, aiztaisāms – dermatīns.

1.18., 1.19.att.. Karbona šķiedru paraugi - pulkstenis un mašīnas salons